

Ομιλία Πρύτανη, Καθηγητή Κωνσταντίνου Χριστοφίδη με τίτλο «Η «άλλη» Κύπρος της διασποράς», κατά την Τελετή Αποφοίτησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών, την Πέμπτη, 9 Φεβρουαρίου 2017

Βρισκόμαστε σήμερα εδώ, για να επιβραβεύσουμε τις φοιτήτριες και τους φοιτητές μας για τις προσπάθειές τους. Για την επιτυχή ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών τους και την απόκτηση του μεταπτυχιακού και διδακτορικού τους τίτλου.

Αγαπητές και αγαπητοί απόφοιτοι,

Το μεταπτυχιακό σας είναι ένα ακόμα εργαλείο για να ξεχωρίσετε στην αρένα της αγοράς εργασίας και στην επαγγελματική σας σταδιοδρομία· είναι άμεσα συνυφασμένο με την προσωπική σας ανάπτυξη και την πρόοδό σας.

Επέλεξα σήμερα να παρουσιάσω κυρίως το θετικό πρόσωπο της Κύπρου. Θα μιλήσω για την άλλη Κύπρο, εκείνη που ελπίζει, ονειρεύεται και δημιουργεί. Θα μιλήσω για την Κύπρο των υψηλών στόχων και του μέλλοντος.

Θα αναφερθώ στην «άλλη» Ελλάδα, την «άλλη» Κύπρο, όπως τη συνέλαβαν μεγάλοι διανοητές. Άλλωστε όπως είπε ο Βίκτωρ Ουγκώ «Ο Κόσμος είναι η Ελλάδα που διαστέλλεται. Η Ελλάδα είναι ο κόσμος που συστέλλεται».

Εσείς, οι νέοι απόφοιτοι, είστε πιστεύω κομμάτι αυτής της «άλλης» Κύπρου. Εκπροσωπείτε εκείνη την εικόνα της πατρίδας μας που συναντά κανείς και σε νέους ανθρώπους της διασποράς, στους Έλληνες και τους Κύπριους που ζουν στο εξωτερικό.

Ιστορικές, πολιτικές και οικονομικές συγκυρίες ώθησαν ανά περιόδους Έλληνες και Κύπριους να μεταναστεύσουν αναζητώντας ένα περιβάλλον που θα τους έδινε ευκαιρίες καλύτερης διαβίωσης και προοπτικές δημιουργίας. Πρόκειται για ανθρώπους που άφησαν την πατρίδα τους για να «ριζώσουν» σε τόπους όπου μπορούσαν να ατενίσουν τότε με αισιοδοξία το μέλλον. Αυτοί οι άνθρωποι, οι μογγενείς, οι απόδημοι, οι άνθρωποι της διασποράς, είναι η «άλλη» Κύπρος, η «άλλη» Ελλάδα. Είναι

οι άνθρωποι που έζησαν και μεγαλούργησαν απαλλαγμένοι από τις αγκυλώσεις και τους περιορισμούς της τοπικής κοινωνίας.

Άνθρωποι αυτοδημιούργητοι, με βαθιά πίστη και εμπιστοσύνη στις δυνατότητές τους, κατάφεραν να ξεχωρίσουν στις ΗΠΑ, την Αφρική, την Αυστραλία, σε ευρωπαϊκές χώρες και σ' ολόκληρο τον κόσμο. Είναι οι άνθρωποι που η μετανάστευση τους έδωσε δημιουργικά ερεθίσματα και εμπλούτισε τον τρόπο σκέψης και δράσης τους.

Οι πρώτες γενιές ομογενών, μαζί με τη νέα γενιά, τα παιδιά και τα παιδιά των παιδιών τους είναι οι καλύτεροι πρεσβευτές στο εξωτερικό, της Κύπρου και της Ελλάδας. Διατηρώντας στενούς δεσμούς με την πατρίδα ζουν και δημιουργούν στον τόπο που γνώρισαν ως δεύτερη πατρίδα και ταυτόχρονα προάγουν την πατρίδα καταγωγής τους, μέσα από τις ενέργειές τους.

Τέτοιους ανθρώπους έχω την τύχη να συναντώ στα ταξίδια μου ανά τον κόσμο, αλλά κι όταν έρχονται εδώ και επισκέπτονται το Πανεπιστήμιο Κύπρου, καθώς πολλοί από αυτούς επιδιώκουν να συνεισφέρουν με τον τρόπο τους στην εξέλιξη του ιδρύματος. Είναι οι ανιδιοτελείς σύμμαχοί μας που εκτιμάμε βαθύτατα.

Τον Οκτώβριο που μας πέρασε είχα την τύχη να συναντήσω στη Βοστώνη, 20 Ελλαδίτες και Κύπριους της διασποράς που δραστηριοποιούνται σε τομείς υψηλής τεχνολογίας. Ανθρώπους που οι επιχειρήσεις τους αξίζουν συνολικά εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια.

Αντιλαμβάνεστε λοιπόν τον πλούτο των ανθρώπων της διασποράς. Πρόκειται για την άλλη Κύπρο, την οποία ποτέ δεν πλησίασε το πολιτικό μας σύστημα, το οποίο στερεότυπα θεωρεί ότι η διασπορά είναι μόνο τα «οργανωμένα» μέλη των εθνικών κοινοτήτων.

Όμως δεν είναι ακριβώς έτσι. Υπάρχει ένας αλλιώςτικός κόσμος, επιστήμονες, ερευνητές, διανοητές, νέοι επιχειρηματίες. Υπάρχει ένας κόσμος που ξεπερνά τα στενά όρια της δικής μας αντίληψης. Είναι ένας κόσμος δημιουργικός που μπορεί να μετατραπεί σ' έναν ανεκτίμητο σύνδεσμο μεταξύ των δύο πατρίδων. Είναι ένας κόσμος, που χρειαζόμαστε σήμερα, περισσότερο από ποτέ.

Δεν μπορείτε να φανταστείτε σε τι ύψη μπορούμε να εκτοξεύσουμε το εθνικό μας εισόδημα, αν μάθουμε κάτι από αυτήν τη δημιουργική ομάδα ανθρώπων. Αν μετατρέψουμε τη χώρα μας σε ένα έθνος καινοτομίας, αν ξυπνήσουμε στους νέους την επιθυμία του «δημιουργείν».

Η νέα γενιά των αποδήμων, ενώ δεν ζει στον ελληνικό χώρο, διαχέεται από ελληνικότητα, εμπλουτισμένη με τα μοναδικά χαρακτηριστικά της χώρας που γεννήθηκε και μεγάλωσε. Αρκετοί νέοι της διασποράς φοιτούν σε ελληνικά σχολεία. Σχολεία τα οποία έχουμε προσεγγίσει ως Πανεπιστήμιο Κύπρου, γιατί θέλουμε να γνωρίσουν την κοινότητά μας, θέλουμε ακόμα κάποια από αυτά να γίνουν κομμάτι της κοινότητάς μας και να φοιτήσουν εδώ.

Είναι ένα μοναδικό συναίσθημα να συναντάς τέτοια παιδιά και να ανταλλάσσεις μαζί τους σκέψεις και προβληματισμούς. Όταν συνομιλείς μαζί τους διακρίνεις το ζωηρό τους πνεύμα. Αυτό ήταν και το

έναυσμα για να διερευνήσουμε ως Πανεπιστήμιο Κύπρου περαιτέρω τρόπους συνεργασίας και ώσμωσης με αυτούς τους νέους.

Ήδη έχουμε τις πρώτες αιτήσεις από τη Νότιο Αφρική. Τα οφέλη άλλωστε θα είναι αμοιβαία και η πανεπιστημιακή εκπαίδευση των παιδιών αυτών θα είναι επικερδής για τον τόπο, είτε αυτά παραμείνουν στην Κύπρο, για να εργαστούν, είτε επιστρέψουν πίσω στις χώρες όπου γεννήθηκαν. Θα είναι οι νέοι της διασποράς που φοίτησαν στο Πανεπιστήμιό μας η διαχρονική γέφυρα ανάμεσα στις δύο πατρίδες.

Κυρίες και κύριοι,

Γιατί νομίζετε ότι οι Κύπριοι και Έλληνες της διασποράς κατάφεραν να διαπρέψουν στη νέα τους πατρίδα; Γιατί δεν μπόρεσαν να διακριθούν στον τόπο καταγωγής τους;

Κυκλοφόρησε πρόσφατα η διεθνής αναφορά ανταγωνιστικότητας για το 2016-17. Παρά την αισθητή οικονομική βελτίωση της χώρας, σε αυτήν την κατάταξη η Κύπρος δεν κατατάσσεται εκεί που θα έπρεπε. Αξίζουμε πολύ περισσότερο. Μπορούμε πολύ καλύτερα.

Σαφώς, γνωρίζετε ότι το μέτρο της ανταγωνιστικότητας κάθε χώρας είναι μέτρο αξιοπιστίας και αξιοσύνης κι ένας δείκτης που λαμβάνεται υπόψη από ενδιαφερόμενους επενδυτές.

Γιατί αυτή η πτώση και οι χαμηλές επιδόσεις; Η απάντηση είναι απλή. Διότι στη χώρα μας διαχρονικά τον τελευταίο λόγο για κάθε μεταρρύθμιση έχουν οι συντεχνίες. Και έτσι καταλήγουμε στο να αποφασίζουν οι εκπαιδευτικές οργανώσεις αντί για την Πολιτεία για το πώς θα πρέπει να είναι το σχολείο μας. Ακολούθως, οι εκπαιδευτικές οργανώσεις θέλουν να έχουν λόγο για το ποιοι και πώς «δικαιούνται» να εισέρχονται στα πανεπιστήμια της χώρας.

Και θέλω εδώ να κάνω μια διαπίστωση, όταν οι κτηριακές εγκαταστάσεις των εκπαιδευτικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, ξεπερνούν σε μέγεθος τα σχολεία μας, λυπάμαι αλλά ο τόπος έχει πρόβλημα.

Θα διερωτάστε γιατί. Το πιο συχνό επιχείρημα των κρατικών αξιωματούχων είναι ότι δεν μπορούν να κάνουν απολύτως τίποτα γιατί απειλούνται με απεργίες. Όμως, για όσους από εμάς βρισκόμαστε κοντά στην παιδεία αλλά με διαφορετικό ρόλο, το «δίλημμα» συρρικνώνεται στην απόφαση αν θα χάσουν σήμερα οι μαθητές μερικές μέρες μάθημα ή αν θα χάσουμε ολόκληρες γενιές μαθητών.

Θέλω να μοιραστώ μαζί σας τις διαπιστώσεις στο άρθρο του Καθηγητή Hanushek από το Στάνφορντ των ΗΠΑ, ο οποίος γράφει: «η αύξηση του εθνικού εισοδήματος μιας χώρας είναι απόλυτα συνυφασμένη με την ποιότητα της μέσης εκπαίδευσης». Ο Hanushek χρησιμοποιεί προφανώς τα αποτελέσματα της Pisa, για τα οποία η Σύγκλητος κτύπησε πολλές φορές το καμπανάκι. Όμως, αντί να αντιμετωπίσουμε τα ζητήματα που αναδεικνύονται, στρεφόμαστε εναντίον εκείνων που τα θέτουν επί τάπητος!

Χρειάζεται επιτέλους να αντιληφθούμε ότι ο ανταγωνισμός δεν αφορά πλέον στα λύκεια του τόπου μας, το λύκειο Κύκκου ή το Λανίτειο. Ο ανταγωνισμός είναι ανάμεσα στα κυπριακά σχολεία και τα μεγάλα σχολεία του Παρισιού, της Βιέννης και των Βρυξελλών. Δεν πρέπει να σπαταλάμε άλλο χρόνο σε ανούσιες αντιπαραθέσεις. Πρέπει να προλάβουμε το μέλλον που φεύγει.

Όλοι αναγνωρίζουμε τον έντονο ανταγωνισμό που επικρατεί στην εποχή μας, σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Πριν από μερικούς μήνες, ο Γενικός διευθυντής της Dell έγραφε ότι δεν υπάρχει πλέον θέση γι' αυτούς που αδυνατούν να προβούν σε σημαντικές αλλαγές και μετασχηματισμούς. Το μέλλον ανήκει στους προσαρμοστικούς, τους καινοτόμους, τους τολμηρούς, τους οραματιστές.

Αγαπητές και αγαπητοί απόφοιτοι,

Θα αντιληφθήκατε βεβαίως και τις αντίστοιχες αντιπαραθέσεις με τις συντεχνίες των κρατικών γιατρών.

Δεν πρέπει να δεχθούμε να παραμένουμε η μόνη χώρα της Ευρώπης χωρίς κρατικό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο. Κάποιοι κατηγορούν το Πανεπιστήμιο Κύπρου ότι θέλει να επιβληθεί και να οικειοποιηθεί τα Κρατικά Νοσηλευτήρια. Κάτι τέτοιο, κατηγορηματικά, δεν ισχύει. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι τα κρατικά νοσοκομεία δεν μας ανήκουν – ανήκουν σε ολόκληρη την κοινωνία, η οποία τα διαχειρίζεται μέσω της εκάστοτε εκλεγμένης κυβέρνησης. Αυτό που ζητούμε είναι συνεργασία με τα κρατικά νοσοκομεία για αμοιβαίο όφελος όλων των εμπλεκόμενων – των ασθενών, των φοιτητών, και της επιστημονικής έρευνας.

Όπως συμβαίνει σε αντίστοιχες περιπτώσεις σε όλο τον ανεπτυγμένο κόσμο, θέλουμε να συνεργαστούμε με τα κρατικά νοσοκομεία γιατί γνωρίζουμε καλά ότι οι συνέργειες που θα δημιουργηθούν θα προσδώσουν μια καινούρια διάσταση στην παροχή υγείας στη χώρα μας.

Η υγεία είναι ένας σημαντικός δείκτης της ανταγωνιστικότητας μιας χώρας. Πώς αναμένουμε να βελτιωθούμε αν απαγορεύουμε την είσοδο των ακαδημαϊκών γιατρών στα δημόσια νοσηλευτήρια;

Η πρόσβαση στην παιδεία είναι βασικό στοιχείο κοινωνικής δικαιοσύνης και ο πλέον αποτελεσματικός μηχανισμός **κοινωνικής κινητικότητας**. Η πρόσβαση μιας ολόκληρης κοινωνίας σε ένα πανεπιστημιακό νοσοκομείο υψηλών προδιαγραφών είναι ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου, σε αυτήν τη φάση της ανάπτυξής του, επιδιώκει να προσελκύσει καταξιωμένους Έλληνες και Κύπριους επιστήμονες της διασποράς με στόχο να διδάξουν στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου. Έχουμε εντοπίσει πέραν των 500 καθηγητών και έχουμε ανοίξει διάυλο επικοινωνίας μαζί τους. Περιμένουν και περιμένουμε το σωστό νομικό πλαίσιο.

Θα μοιραστώ μαζί σας ακόμα ένα τρανταχτό παράδειγμα της αντίστασης της κοινωνίας μας για αλλαγή. Πρόκειται για την καταψήφιση από την πλειοψηφία της Βουλής της πρότασης για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας.

Ξέρετε, δεν είναι αγάπη προς την πατρίδα, η αδράνεια απέναντι στις προκλήσεις, η ατολμία, η αποποίηση ευθυνών, η σπατάλη του κρίσιμου χρόνου, η αναβλητικότητα, ο εφησυχασμός έτσι ώστε να μην ενοχλείται κανένας, να μην αποκαλύπτονται τα προβλήματα και να μην υπάρχει, επιφανειακά, κανένα κόστος.

Δεν θα γίνουμε ποτέ ανταγωνιστικοί αν δεν αποσείσουμε τέτοιου είδους αντι-μεταρρυθμιστικά βαρίδια. Αν δεν σκεφτούμε δημιουργικά και έξω από τα τετριμμένα, όπως μας διδάσκουν οι άνθρωποι της διασποράς.

Κύριε Πρόεδρε,

Έχετε την ιστορική υποχρέωση να συγκρουστείτε με όλα εκείνα που κρατούν τη χώρα παγιδευμένη σε μια εποχή που τέλειωσε. Το χρωστάτε, το χρωστάμε, στους σημερινούς απόφοιτους.

Αγαπητοί νέοι απόφοιτοι,

Ολοκληρώνοντας και αυτόν τον κύκλο σπουδών, σας παροτρύνω να εμπνευστείτε από ανθρώπους πρότυπα, όπως είναι πολλοί Κύπριοι και Έλληνες της διασποράς. Πρόκειται για επιχειρηματίες, επιστήμονες, ερευνητές, βιοπαλαιστές που δεν συμβιβάστηκαν με τις συνθήκες ζωής τους. Είναι με το δικό τους τρόπο επαναστάτες που άρπαξαν την τύχη στα χέρια τους, που πίστεψαν στις δυνατότητές τους και που εξάντλησαν όλα τα περιθώρια για να πετύχουν. Είναι εκείνοι που μέσω των διαφορετικών εμπειριών τους μπορούν να βλέπουν τους νέους ορίζοντες που ανοίγονται, χωρίς δυσπιστία και καχυποψία.

Οι Κύπριοι και Έλληνες της διασποράς δεν κατάφεραν μόνο να επιβιώσουν μεταναστεύοντας στο εξωτερικό. Κατάφεραν και να διαπρέψουν, να καθιερώσουν τις δικές τους νεοφυείς επιχειρήσεις, να ξεχωρίσουν στο πεδίο δράσης τους, να γίνουν μέντορες για πολλούς νέους επιχειρηματίες και να καταξιωθούν στο αντικείμενό τους.

Από αυτούς τους πολίτες του κόσμου μπορούμε να μάθουμε πολλά. Μπορούμε να μάθουμε ότι:

- ότι ο δρόμος προς την αυτογνωσία και την ανακάλυψη των δυνατοτήτων μας δεν είναι εύκολος. Είναι, όμως, ο μόνος δρόμος προς την πραγματική ελευθερία και την επίτευξη των στόχων μας.
- Μπορούμε να μάθουμε ακόμα ότι είμαστε οι επιλογές μας. Είναι ανάγκη να παίρνουμε τολμηρές αποφάσεις για να πετύχουμε και κάποτε, να ακολουθούμε αντισυμβατικά μονοπάτια και δύσκολους δρόμους για να φτάσουμε στον προορισμό μας. Αυτό δεν είναι απλό ή αυτονόητο, αλλά είναι λυτρωτικό καθώς αναδεικνύει τη δύναμη που έχει ο καθένας μας για να πετύχει όσα πραγματικά επιθυμεί.

Αγαπητές και αγαπητοί νέοι,

Όταν ταξιδεύετε στο εξωτερικό, όταν συναναστρέφεστε με ανθρώπους από ολόκληρο τον κόσμο ή με απόδημους, προσπαθήστε να αποκομίσετε όσα περισσότερα μπορείτε από τον τρόπο σκέψης τους.

Αφουγκραστείτε, ανταλλάξτε απόψεις, διαλεχθείτε, μοιραστείτε τις ανησυχίες και τα όνειρά σας. Αλληλεπιδράστε, χαρίστε τους και σεις ένα κομμάτι από το δικό σας πνευματικό πλούτο. Γιατί όταν μεταφέρουμε τις ιδέες και τις σκέψεις μας, αυτές εμπλουτίζονται, πολλαπλασιάζονται, γίνονται πιο δυνατές.

Αποχαιρετώντας το πανεπιστήμιό σας, σας προκαλώ να «συγκρουστείτε» μετωπικά με την κακή όψη της πατρίδας μας. Απαντήστε δημιουργικά σε όσα πληγώνουν εσάς και τον τόπο μας με το παράδειγμά σας, με την ευφυΐα και τα ταλέντα σας.

Δημιουργήστε, καινοτομήστε, επικοινωνήστε με τον κόσμο ολόκληρο, αντλείστε παραδείγματα από ανθρώπους πρότυπα. Γίνετε εσείς η όμορφη όψη της πατρίδας μας, η άλλη Κύπρος.

Τώρα πια, δε χρειάζεται να φύγετε από την πατρίδα σας για να ξεχωρίσετε. Οι τεχνολογίες σήμερα φέρνουν τον κόσμο σε εσάς. Γνωρίστε τον κόσμο και επιχειρήστε υπερβαίνοντας περιορισμούς να συνεργαστείτε με ανθρώπους από όλη την υφήλιο. Δεν χωράει στον κόσμο μας ο φόβος για το ξένο· στην ώσμωση του διαφορετικού, στον «πολυπολιτισμό» και στην εξωστρέφεια κρύβεται η εφευρετικότητα, η καινοτομία και η επιτυχία.

Απόφοιτοι, κάθε τέλος είναι μια νέα αρχή. Κάντε αυτή την αρχή αφετηρία για ένα καλύτερο μέλλον για εσάς και την πατρίδα μας. Εμείς οι καθηγητές, οι δάσκαλοί σας έχουμε εμπιστοσύνη σε εσάς και σας καλούμε να έχετε πίστη στον εαυτό σας.

Θερμά συγχαρητήρια για όσα πετύχατε και καλή αρχή σε όσα θα πετύχετε.